

Список використаних джерел:

1. Васюк Н.О. Україна – Європейський Союз: сучасний стан та перспективи розвитку / Н.О. Васюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 7. – С. 148-153.
2. Машталір Х. Інтеграція України до Європейського Союзу як основа для розбудови громадянського суспільства / Х. Машталір, С. Леськів // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 6. – С. 163-166.
3. Рагуліна К.А. Угода про асоціацію як правова основа адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу / К.А. Рагуліна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. – 2016. – Вип. 1(1). – С. 50-54.
4. Скоробогатова Н.Є. Перспективи співробітництва України та ЄС у фінансовій сфері / Н.Є. Скоробогатова // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/20240/1/Part_114_Skorobohatova.pdf.

Бусарєва Т.Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ: ДОСВІД ПРОВІДНИХ ТНК СВІТУ

В умовах глобалізації та розвитку економіки знань управління знаннями в транснаціональних корпораціях стає особливо актуальним. Матеріальні ресурси сучасних ТНК широко доступні для копіювання, тому джерело конкурентної переваги повинно бути результатом деяких внутрішніх і нематеріальних специфічних факторів, так званих «організаційних знань». Японський теоретик управління знаннями І. Нонака стверджує, що організаційна спроможність створювати, впізнавати, широко розповсюджувати та реалізовувати знання в нові товари і технології є критичною при взаємодії з мінливими ринками, стрімким старінням продукції і гіперконкуренцією.

Управління знаннями є особливо актуальною проблемою в сучасній економіці. Головною метою одного з проведених транснаціональною корпорацією KPMG досліджень з управління знаннями було визначення ступеня, в якій організації знайомі з керуванням знаннями та прагнуть розвивати ініціативи щодо впровадження управління знаннями на початку становлення цієї дисципліни і нового наукового напрямку в історії світової економічної думки.

Ключова роль знань і нематеріальних активів в сучасних зарубіжних ТНК підкреслюється конкретними прикладами з їх практичної діяльності, зокрема;

- в транснаціональній корпорації «Хоффман-Лярош» (Швейцарія) ініціатива з управління знаннями привела до економії в 1 000 000 дол, в день;

- в транснаціональній корпорації «Брітіш Петролеум» (Великобританія) впровадження управління знаннями призвело до економії в середньому в 260 000 000 дол, в рік;

- такі відомі зарубіжні ТНК, як «Бакмен Леборетріз» (США), «Ернст Енд Янг» (Великобританія), «Маккінзі Енд Ко» (США) щорічно витрачають на управління знаннями до 7% свого річного прибутку [1, с. 36-44].

Недооцінка ролі управління знаннями в транснаціональних корпораціях в 2017 році обернулося для бізнесу втратами в 28 млрд дол. У 2016 році виручка на глобальному ринку послуг в галузі управління знаннями (від продажу програмного забезпечення і надання консультаційних послуг) складала понад 53 млрд дол., з них в США – 20,6 млрд дол. У 2017 році виручка на ринку послуг в галузі управління знаннями тільки в США досягла 31,21 млрд дол.

За даними журналу «Форчун» за 2016 рік, майже половина компаній, що входять в його рейтинг «Форчун – 1000», впровадила у себе та продовжує розвивати управління знаннями, ще третина корпорацій з даного рейтингу зробили це в 2015 році. Відповідно до матеріалів проведених досліджень, виручка на глобальному ринку послуг в галузі управління знаннями на початок 2018 року становить 157 млрд дол. (Доповідь компанії «Глоубел ІндестріЕнлістс», 2017 рік). Дані Американського центру продуктивності і якості («Ей-ПіКйюСі») показують, що ТНК отримують 2 дол. віддачі від інвестицій на кожен 1 дол., який вони інвестують в управління знаннями в розрахунку на одного працевлаштованого робітника [2, с. 223].

Приклади з практики сучасних ТНК підтверджують ефективність впровадження управління знаннями. Так, в транснаціональній корпорації Schlumberger метою управління знаннями було досягнення того, щоб знання виявилися в руках співробітників і споживачів; для цього застосовувалися спільноти практиків: Інтранет, екстранет, система управління контентом та ін. В результаті всіх проведених заходів з управління знаннями корпорація досягла скорочення витрат у розмірі 200 млн дол. США, 95% скорочення часу на рішення проблем технічного характеру, скорочення в розмірі 75% оновлення модифікацій; все це було досягнуто при загальних інвестиціях в управління знаннями в розмірі 20 млн дол. США.

У зв'язку з останньою світовою фінансово-економічною кризою, за даними досліджень консалтингової ТНК Pricewaterhousecoopers, увагу до управління знаннями в транснаціональних корпораціях знизилося – з першого місця порядку денного у 2008 році «доступність ключових компетенцій і навичок» співробітників, а отже, і управління знаннями, опустилося на сьоме місце у 2009 році і навіть на восьме місце в 2010 р, поступившись місцем аспектам «рецесії», «надмірного регулювання галузі», проблемам «нестабільних ринків капіталу», «нестійкості валют», «економічних дисбалансів», «конкуренції низьких витрат» і «витрат на енергетику» [3, с. 192].

З одного боку, це пов'язано саме з погіршенням умов діяльності корпорацій під час кризи. З іншого боку, це говорить про недостатній ступеня розуміння сучасними транснаціональними корпораціями управління знаннями як ефективного інструменту підвищення конкурентоспроможності ТНК і

засоби виживання в умовах жорстко мінливого зовнішнього середовища в період кризи.

Однак незважаючи на це, станом на 2017 рік, за даними опитування CEO провідних ТНК світу, проведеного тією ж PwC, «битва за таланти» знову стає актуальною. Зокрема, 83% респондентів планують зміни своєї стратегії з управління талантами, управління знаннями знову на порядку денному сучасних транснаціональних корпорацій [4, с. 320].

У сучасному світі особливо цінується здатність корпорацій ефективно управляти знаннями як основою своєї конкурентної переваги в швидко мінливого зовнішнього середовища. До основних переваг управління знаннями можна віднести наступні:

- активно використовуються зовнішні та внутрішні джерела знань корпорації з урахуванням її поглинання;
- співробітники краще уявляють собі стратегію і цілі корпорації, бізнес-процеси;
- більш активний обмін знаннями сприяє поліпшенню взаємовідносин між співробітниками, заохочується створення співтовариств практиків і передача «кращих практик».
- вдосконалюється процес прийняття рішень, вони стають більш об'єктивними;
- використання загальних знань і досвіду дозволяє скоротити цикл розробки нової продукції;
- співробітники активніше займаються інноваційною діяльністю і використовують ідеї своїх колег;
- дозволяє корпорації залишатися конкурентоспроможною.

Список використаних джерел:

1. Лобань Д.А. Модели отчетности современных зарубежных корпораций по интеллектуальному капиталу и нематериальным активам [Журнал] // Международная экономика. – Москва: Издательский дом «Панорама», 2011. – № 7. – С. 36-44.
2. Захарова Ю.Н. Управление знаниями: основы теории и практические задания: Учебное пособие. – Ульяновск: УлГУ, 2016. – 223 с.
3. Джанетто К. и Уилер Э. Управление знаниями: Руководство по внедрению корпоративной системы управления знаниями [Книга]. – Москва: Хорошая книга, 2017. – С. 192.
4. Мариничева М. Управление знаниями на 100%. Путеводитель для практиков [Книга]. – [б.м.]: Альпина Паблишерз, 2008. – С. 320.